

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

**અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં
આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નં. ૨૦૫૮૪/૨૦૨૩**

=====

- ૧ શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે? હા.
૨ પત્રકારને સોંપવામાં આવે કે નહીં? હા.
૩ શું ન્યાયમૂર્તીશ્રી ચુકાદાની પાકી નકલ જોવા માંગે છે? ના.
૪ શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે? ના.

=====

સાજન પુંજા ઓડેદરા – હીરલ પુંજા ઓડેદરા દ્વારા

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય

=====

ઉપસ્થીતી : શ્રી એચ. આર. પ્રજાપતી (૬૭૪)–અરજદાર (ઓ) નંબર ૧ માટે

શ્રી રોહન રાવલ, એ. જી. પી.–પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧ માટે

DS AFF.NOT FILED (R)–પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૨,૩ માટે

=====

કોરમ:માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી એ. વાય. કોઝે

અને

માનનીય શ્રી જસ્ટીસ સમીર જે. દવે

તારીખ:૧૫/૦૪/૨૦૨૪ મૌખિક ચુકાદો

(ચુકાદો :માનનીય શ્રી જસ્ટીસ સમીર જે. દવે – દ્વારા)

૧. સંબંધિત પક્ષો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા.

૨. ગુજરાત પ્રિવેન્શન ઓફ એન્ટી સોશિયલ એક્ટિવિટીઝ એક્ટ, ૧૯૮૫ (ટૂંકમાં "ધ એક્ટ") ની કલમ ૩ (૨) હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને પ્રતિવાદી દ્વારા પસાર કરાયેલા ૨૧.૧૦.૨૦૨૩ તારીખના અટકાયતના આદેશ સામે વર્તમાન અરજી નિર્દેશિત કરવામાં આવી છે.

૩. અટકાયત માટે જાણીતા વકીલ રજૂ કરે છે કે આ અરજીમાં આક્ષેપ કરાયેલ અટકાયતનો આદેશ ૨૬ થવાને પાત્ર છે અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૬૦, ૩૨૩, ૩૨૫, ૩૬૭, ૫૦૪, ૫૦૬ (૨) અને ૧૧૪ હેઠળ બે ગુનાઓની નોંધણીના આધારે અલગ રાખવામાં આવે છે. વધુમાં, અટકાયત માટે વિદ્વાન વકીલ રજૂ કરે છે કે ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિ હાથ ધરવામાં આવી હોવાની અથવા કથિત રીતે હાથ ધરવામાં આવી હોવાની શક્યતા છે, જેમ કે આરોપ છે, જાહેર વ્યવસ્થાની જાળવણી સાથે કોઈ જોડાણ અથવા અસર ન હોઈ શકે અને વધુમાં વધુ, તેને કાયદો અને વ્યવસ્થાના ઉદ્ધંધન તરીકે કહી શકાય. વધુમાં, સાક્ષીઓના નિવેદનો, ઉપરોક્ત એફ. આઈ. આર./એસ. ની નોંધણી અને તપાસના અનુસરણમાં તૈયાર કરવામાં આવેલા પંચનામા સિવાય, અટકાયતમાં લેવાયેલ વ્યક્તિની કથિત અસામાજિક પ્રવૃત્તિને જાહેર વ્યવસ્થાના ઉદ્ધંધન સાથે જોડતી અન્ય કોઈ સુસંગત અને સચોટ સામગ્રી રેકૉર્ડ પર નથી. અરજદારના વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે વર્તમાન કેસની હકીકતોના આધારે એવું માનવું શક્ય નથી કે ફોજદારી કેસોના સંદર્ભમાં અટકાયતની પ્રવૃત્તિએ સમાજના વેગને પણ અસર કરી હતી જે લોકોના સામાન્ય અને નિયમિત જીવનના અસ્તિત્વને જોખમમાં મૂકે છે અથવા ફોજદારી કેસોના આધારે, અટકાયતએ સમગ્ર સામાજિક તંત્રને અવ્યવસ્થામાં મૂકી દીધું હતું, જેનાથી જાહેર વ્યવસ્થાને ખલેલ પહોંચાડીને કાયદાના શાસન દ્વારા સંચાલિત પ્રણાલી તરીકે સમગ્ર પ્રણાલીનું અસ્તિત્વ મુશ્કેલ બન્યું હતું.

૪. વિદ્વાન વકીલે અટકાયતના આદેશને રદ કરવા માટે અન્ય આધારો ઉઠાવ્યા છે, પરંતુ પુષ્કર મુખર્જી વિરુદ્ધ સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને. પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય [AIR ૧૯૭૦ SC ૮૫૨], ભલે એક આધાર નકલી હોય અને બીજો આધાર નકલી ન હોય, તેમ છતાં

અટકાયતના આદેશને કાયદા અનુસાર પસાર કરવામાં આવ્યો નથી.

૫. પ્રતિવાદી રાજ્ય માટે જાણીતા એ. જી. પી. એ સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા અટકાયતના આદેશને ટેકો આપ્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે તપાસ દરમિયાન પૂરતી સામગ્રી અને પુરાવા મળી આવ્યા હતા, જે અટકાયત કરનારને પણ પૂરા પાડવામાં આવ્યા હતા તે સૂચવે છે કે અટકાયત કરનારને કાયદાની કલમ ૨ (સી) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત પ્રવૃત્તિમાં સામેલ થવાની આદત છે અને કેસની હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને, અટકાયત કરનાર સત્તાધિકારીએ અટકાયતનો આદેશ યોગ્ય રીતે પસાર કર્યો છે અને અટકાયતના આદેશને આ અદાલત દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવે છે.

૬. પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા પછી અને કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતા, એવું લાગે છે કે અટકાયત અધિકારી દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલ વ્યક્તિલક્ષી સંતોષને કાનૂની, માન્ય અને કાયદા અનુસાર ન કહી શકાય, કારણ કે એફ. આઈ. આર./ઓ. માં આરોપ મૂકવામાં આવેલા ગુનાઓ કાયદાની હેઠળ જરૂરી જાહેર વ્યવસ્થા પર કોઈ અસર કરી શકતા નથી અને અન્ય સંબંધિત દંડાત્મક કાયદાઓ પરિસ્થિતિનું ધ્યાન રાખવા માટે પૂરતા છે અને અટકાયત કરનાર સામે જે આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા છે તે કાયદાની કલમ ૨ (સી) ના અર્થમાં અટકાયત કરનારને લાવવાના હેતુ માટે સામાન્ય ન કહી શકાય. જ્યાં સુધી અને જ્યાં સુધી એવી સામગ્રી ન હોય કે તે વ્યક્તિ સમાજ માટે ખતરો અને ખતરો બની ગઈ છે જેથી સમાજની સમગ્ર ગતિને ખલેલ પહોંચાડી શકાય અને આવા વ્યક્તિના કહેવા પર તમામ સામાજિક સાધનો જાહેર વ્યવસ્થાને ખલેલ પહોંચાડી રહ્યા છે, ત્યાં સુધી એવું ન કહી શકાય કે અટકાયત કરાયેલ વ્યક્તિ કાયદાની કલમ ૨ (સી) ના અર્થમાં છે. સામાન્ય નિવેદનો સિવાય, રેકૉર્ડ પર એવી કોઈ સામગ્રી નથી જે દર્શાવે છે કે અટકાયત એવી રીતે કામ કરી રહી છે, જે જાહેર વ્યવસ્થા માટે જોખમી છે. આ સંબંધમાં, પુષ્કર મુખર્જી વિરુદ્ધ સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવો ફળદાયી રહેશે. પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય [AIR

૧૯૭૦ SC ૮૫૨], જ્યાં 'કાયદો અને વ્યવસ્થા' અને 'જાહેર વ્યવસ્થા' વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવવામાં આવ્યો છે.કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:

“શું "જાહેર વ્યવસ્થા" અભિવ્યક્તિ દરેક પ્રકારના હુકમના ઉલ્લંઘનમાં છે કે માત્ર તેની કેટલીક શ્રેણીઓમાં?તે સ્પષ્ટ છે કે ચોક્કસ વ્યક્તિઓ પર હુમલો અથવા ઈજા પહોંચાડવાનું દરેક કૃત્ય જાહેર અવ્યવસ્થા તરફ દોરી જતું નથી.જ્યારે બે લોકો ઘરની અંદર અથવા શેરીમાં ઝઘડે છે અને લડે છે અને એકબીજા પર હુમલો કરે છે, ત્યારે એવું કહી શકાય કે અવ્યવસ્થા છે પરંતુ જાહેર અવ્યવસ્થા નથી.આવા કેસો સામાન્ય ફોજદારી કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ કાર્યકારી સત્તાવાળાઓમાં નિહિત સત્તાઓ હેઠળ હાથ ધરવામાં આવે છે પરંતુ ગુનેગારોને આ આધાર પર અટકાયતમાં રાખી શકાતા નથી કે તેઓ જાહેર વ્યવસ્થાને ખલેલ પહોંચાડી રહ્યા હતા.કોઈપણ કાયદાનું ઉલ્લંઘન હંમેશા વ્યવસ્થાને અસર કરે છે પરંતુ તે જાહેર વ્યવસ્થાને અસર કરે છે એમ કહી શકાય તે પહેલાં, તે સમુદાય અથવા મોટા પ્રમાણમાં જનતાને અસર કરે છે.આ સંબંધમાં આપણે અવ્યવસ્થાના ગંભીર અને ઉગ્ર સ્વરૂપો વચ્ચે સીમાંકનની રેખા દોરવી જોઈએ જે સમુદાયને સીધી અસર કરે છે અથવા જાહેર હિતને નુકસાન પહોંચાડે છે અને માત્ર સ્થાનિક મહત્વના શાંતિના પ્રમાણમાં નાના ઉલ્લંઘનો જે મુખ્યત્વે ચોક્કસ વ્યક્તિઓને નુકસાન પહોંચાડે છે અને માત્ર ગૌણ અર્થમાં જાહેર હિતમાં.આમ, માત્ર કાયદો અને વ્યવસ્થામાં ખલેલ પહોંચાડવી જે અવ્યવસ્થા તરફ દોરી જાય છે તે પ્રિવેન્ટિવ ડિટેન્શન એક્ટ હેઠળ કાર્યવાહી માટે પૂરતું નથી, પરંતુ જાહેર વ્યવસ્થાને અસર કરતી ખલેલ આ કાયદાના દાયરામાં આવે છે.

૭. અદાલતે એ હકીકતને ધ્યાનમાં લીધી છે કે અરજદારને યોગ્ય અધિકારક્ષેત્રની અદાલત દ્વારા વિસ્તૃત કરવામાં આવ્યો છે જ્યાં જામીન રદ કરવાનો વૈકલ્પિક ઉપાયનો વિકલ્પ પ્રાયોજક સત્તામંડળ માટે ઉપલબ્ધ હતો, જેનો પ્રાયોજક સત્તામંડળે આશરો લીધો નથી અને તેથી, શેખ નાઝિન વિરુદ્ધના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના તાજેતરના નિર્ણયમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે.(૨૦૨૩) ૯ એસ. સી. સી. ૬૩૩ માં નોંધાયેલ તેલંગણા રાજ્ય અને અન્ય, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે પેરા ૧૭ માં નીચેના અવલોકનો કર્યા છે:—

“૧૭. કોઈ પણ સંજોગોમાં, રાજ્ય કોઈ ઉપાય વિના નથી, કારણ કે જો અટકાયત સમાજ માટે ખૂબ જ ખતરો છે, જેમ કે આરોપ લગાવવામાં આવી રહ્યો છે, તો ફરિયાદી પક્ષે તેના જામીન રદ કરવા અને/અથવા ઉચ્ચ અદાલતમાં અપીલ કરવી જોઈએ.પરંતુ ચોક્કસપણે નિવારક અટકાયત કાયદા હેઠળ આશ્રય માંગવો એ કેસની હકીકતો અને સંજોગો હેઠળ યોગ્ય ઉપાય નથી.”

૮. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે આ અરજીને મંજૂરી આપવા માટે ઈચ્છુક છીએ, કારણ કે એફ. આઈ. આર. ની સરળ નોંધણી પોતે જ જાહેર વ્યવસ્થાની જાળવણીના ભંગ સાથે કોઈ જોડાણ ધરાવી શકતી નથી અને સત્તામંડળ અધિનિયમ હેઠળ આશ્રય લઈ શકતું નથી અને કાયદાની કલમ ૩ (૨) હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરવા માટે અન્ય કોઈ સુસંગત અને સચોટ સામગ્રી અસ્તિત્વમાં નથી. પરિણામે, વર્તમાન અરજીને આથી મંજૂરી આપવામાં આવે છે અને પ્રતિવાદી-અટકાયત અધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલ ૨૧.૧૦.૨૦૨૩ તારીખનો અટકાયતનો વિવાદિત આદેશ આથી રદ કરવામાં આવે છે અને રદ કરવામાં આવે છે.જો અન્ય કોઈ કેસમાં જરૂર ન હોય તો અટકાયત કરાયેલ વ્યક્તિને તાત્કાલિક મુક્ત કરવાનો આદેશ આપવામાં આવે છે.

૯. અરજદારે અટકાયતના આદેશ પર રોક લગાવવા માટે પછીથી એક અલગ અરજી દાખલ કરી હતી, જે વર્તમાન અરજીની અંતિમ સુનાવણી સાથે પણ હાથ ધરવામાં આવી હતી.દલીલો દરમિયાન, કોર્ટના ધ્યાનમાં આવ્યું છે કે વર્તમાન અરજદારે વિશેષ નાગરિક અરજીને પસંદ કરી છે અને વિશેષ ફોજદારી અરજીને પસંદ કરી નથી, જ્યારે અન્ય બાબતોની સાથે વિનંતી રિટ ઓફ હેબિયસ કોર્પસ જારી કરવા માટે છે.પ્રાર્થના કલમ નીચે પ્રમાણે વાંચે છે:

“(એ) તમારા શાસકો આ અરજીને સ્વીકારવા અને મંજૂરી આપવા માટે ખુશ થઈ શકે છે;

(બી) તમારા લોર્ડશીપ્સ કોઈપણ યોગ્ય રિટ અને/અથવા મેન્ડમસની રિટ અને/અથવા હેબિયસ કોર્પસની રિટ જારી કરવા અને અટકાયતના આદેશની તારીખ પસાર કરવા માટે ખુશ થઈ શકે છે:૨૧/૧૦/૨૦૨૩ પ્રતિવાદી નં.૨

અહીં.જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ, પોરબંદર, પરિશિષ્ટ-એને બાજુ પર મૂકી શકાય છે અને પ્રતિવાદીઓને અટકાયતમાં લેવાયેલ વ્યક્તિને તાત્કાલિક મુક્ત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

(c) XXX. XXX.XXX ".

૧૦. આ અદાલતનો અભિપ્રાય છે કે હેબિયસ કોર્પસની રિટ ફોજદારી અધિકારક્ષેત્ર હેઠળ આવે છે.આવા મુદ્દાની તપાસ કરતા, આ અદાલતની ખંડપીઠે તેમના પુત્ર નિઝામુદ્દીન હૈદર પી. આઈ. આર. વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા હૈદરશા અબ્દુલશા પીરના કેસમાં ૨૦૨૦ની વિશેષ નાગરિક અરજી No.૯૮૬૮ માં ૨૦૨૦ની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ No.૫૩૭ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

“૩૯. અમે રજિસ્ટ્રીની સંબંધિત શાખા પાસેથી આ સંબંધમાં ચોક્કસ માહિતી માંગી છે.એવું લાગે છે કે ગુજરાત હાઈકોર્ટના નિયમો, ૧૯૯૩ના નિયમ ૨માં સુધારો કરવાની દરખાસ્ત કરવામાં આવી હતી જેથી હેબિયસ કોર્પસ અરજીઓને વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા સુનાવણીપાત્ર બનાવી શકાય.એવું પણ જણાય છે કે નિયમ ૧ સાથે વાંચેલા નિયમ ૨ (૧૦) (૧) ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી હેબિયસ કોર્પસ પિટિશન અગાઉ ડિવિઝન બેન્ચ સમક્ષ સુનાવણી માટે મૂકવામાં આવી હતી.બોમ્બે હાઈકોર્ટના અપીલેટ સાઈડ નિયમો હેઠળ, અરજીઓ ૧૯૬૦ સુધીમાં સુનાવણીપાત્ર હતી, હેબિયસ કોર્પસ એક ડિવિઝન બેન્ચ હતી.ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલયની સ્થાપના પર, તેણે આ સંબંધમાં બોમ્બે ઉચ્ચ ન્યાયાલય અપીલ બાજુ નિયમો, ૧૯૬૦નું પાલન કર્યું હતું.નિયમોમાં સુધારા પહેલાં, નિયમ ૨ (૧૦) (૨) નીચે મુજબ વાંચે છે;

“અમલમાં રહેલા કોઈપણ કાયદા દ્વારા અથવા આ નિયમો દ્વારા અન્યથા સ્પષ્ટ રીતે જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તે સિવાય, એકલ ન્યાયાધીશ નીચેની બાબતોનો નિકાલ કરી શકે છે; ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળની અરજીઓ સિવાય:—

જે હેબિયસ કોર્પસની રિટ જારી કરવા માટે અને દેશનિકાલના આદેશોના સંદર્ભમાં

યોગ્ય નિર્દેશો, આદેશો અથવા રિટ જારી કરવા માટે પણ છે.”

૪૦. બોમ્બે હાઈકોર્ટ અપીલેટ સાઈડ નિયમો, ૧૯૬૦ જેનું ગુજરાત હાઈકોર્ટના નિયમો, ૧૯૯૩ અમલમાં આવ્યા ત્યાં સુધી અમારી હાઈકોર્ટ દ્વારા પાલન કરવામાં આવતું હતું, જે નીચે મુજબ વાંચે છે;

“જો કે, હેબીયસ કોર્પસના રિટ બહાર પાડવા માટેની અરજીઓ અને બહાર કાઢવા અને દેશનિકાલના આદેશોના સંદર્ભમાં યોગ્ય નિર્દેશો, આદેશો અથવા રિટ બહાર પાડવા માટેની અરજીઓ પર પણ ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા સુનાવણી કરવામાં આવશે.”

૪૧. એવું લાગે છે કે આ બાબત સંબંધિત નિયમોમાં યોગ્ય સુધારા કરવાની શક્યતા પર વિચાર કરવા માટે હાઈકોર્ટની પૂર્ણ અદાલત સમક્ષ મૂકવામાં આવી હતી જેથી કોફેપોસા હેઠળની બાબત સિવાયની હેબિયસ કોર્પસ પિટિશન અને અન્ય અટકાયતની બાબતોને સિંગલ જજ દ્વારા અજમાવવા યોગ્ય બનાવી શકાય. ચેમ્બરની બેઠકમાં લેવામાં આવેલા નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને ગુજરાત હાઈકોર્ટના નિયમોનો મુસદ્દો તૈયાર કરવા માટે ત્રણ માનનીય ન્યાયાધીશોની વિશેષ સમિતિની રચના કરવામાં આવી હતી. વિશેષ સમિતિનો અહેવાલ તેની ચેમ્બર મીટિંગમાં પૂર્ણ અદાલત સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો અને ૧૮મી માર્ચ, ૧૯૯૩ના રોજ તેની ચેમ્બર મીટિંગમાં પૂર્ણ અદાલતે તેને મંજૂરી આપી હતી. આખરે, નીચેનું જાહેરનામું ૫મી એપ્રિલ, ૧૯૯૫ના રોજ બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું.

“અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા સૂચના.

(ગુજરાત સરકારના રાજપત્રમાં દાખલ કરવા માટે, ભાગ-IV સી, કેન્દ્રીય વિભાગ)

માનનીય મુખ્ય ન્યાયાધીશ અને માનનીય ન્યાયાધીશોએ ગુજરાત હાઈકોર્ટના નિયમો, ૧૯૯૩માં નીચેના સુધારા કરવા માટે નિર્દેશ આપ્યો છે, જેથી તે ૧૦મી એપ્રિલ, ૧૯૯૫થી અમલમાં આવે.

આઈ.

(૧) નિયમ ૨, ભાગ-૧ માં નીચેનાને પેટા-કલમ (૧૧) તરીકે બદલો.

“નાગરિક ”:-

(૨) નિયમ, ૨, ભાગ-1 (11 કિમિનલ) માં પેટા-કલમ ૧૭ તરીકે નીચેનાનો ઉમેરો કરો. -

“(૧૭) પેરોલ, ફર્લો, જેલની અરજીઓ અને બાહ્ય બાબતો.”

ગુજરાત હાઈકોર્ટ અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૯.

તારીખ:૫ એપ્રિલ, ૧૯૯૫.એસ. ડી./-

વિશેષ ફરજ પરના અધિકારી.”

૪૨. આમ, એવું લાગે છે કે ૧૯૯૫ થી, નિવારક અટકાયતની બાબતોને નાગરિક અધિકારક્ષેત્રની બાબતો તરીકે ગણવામાં આવે છે અને હાઈકોર્ટના સિંગલ જજ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવે છે.

૪૩. અમારો મત છે કે ઉપર ઉલ્લેખિત સુધારા પર ફરીથી વિચાર કરવાની જરૂર છે કારણ કે અમે સૂચવીશું કે નિવારક અટકાયતની બાબતોને હેબીયસ કોર્પસ પિટિશન અને હેબીયસ કોર્પસ પિટિશન તરીકે ગણવી જોઈએ, જેમાં નિવારક અટકાયતના આદેશની કાયદેસરતા અને માન્યતા પર સવાલ ઉઠાવવામાં આવે છે, જેની સુનાવણી આ અદાલતની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા થવી જોઈએ, સિંગલ જજ દ્વારા નહીં.

૪૪. આપણે ઉચ્ચ ન્યાયાલયનું ધ્યાન તેની વહીવટી બાજુએ શિવશંકરલાલ ગુપ્તા અને અબ્ર વિરુદ્ધ અબ્રના કેસમાં બોમ્બે ઉચ્ચ ન્યાયાલયની ખંડપીઠે આપેલા નિર્ણય તરફ આકર્ષિત કરી શકીએ છીએ.સી. ટી. એ. પિલ્લઈ એન્ડ ઓઆરએસ, એ. આઈ. આર. ૧૯૭૬ બોમ્બેમાં અહેવાલ આપ્યો હતો. ૧૬૫.આપણે સંબંધિત અવલોકનો ટાંકી શકીએ છીએ:

“૬૫. તમામ ઢ્રષ્ટિકોણથી ધ્યાનમાં લેતા અરજદારો માટે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા સૂચવેલ અર્થઘટન આપણને વિસંગત પરિણામો તરફ દોરી જાય છે.અમે જે ઢ્રષ્ટિકોણને સ્વીકાર્યો છે તેના પર વિચાર કરતા નિયમો એક સમાન અને એકરૂપ પ્રક્રિયા સાથે વ્યવહાર કરે છે અને કાર્યવાહીના દરેક

કારણ માટે કોર્ટ ઉપલબ્ધ કરાવે છે.જ્યારે પણ બે અર્થઘટનો શક્ય બને છે, એક વિસંગત પરિણામ તરફ દોરી જાય છે અને બીજું તર્કસંગત પરિણામ તરફ દોરી જાય છે, ત્યારે એ વાત પર ભાર મૂકવાની જરૂર નથી કે બીજાને સ્વીકારવું જોઈએ અને પ્રથમને નકારી કાઢવું જોઈએ.તેથી, અમારા મતે, આ નિયમને પ્રકરણ ૨૮માં મૂકવાનો વાસ્તવિક અર્થ અને હેતુ સમજવાના હેતુથી આપણે ઉપર સૂચવેલા સુધારા સાથે પ્રકરણ ૨૮નો નિયમ ૧ વાંચવો જોઈએ.તેથી, તે સ્પષ્ટ છે કે જ્યાં હેબિયસ કોર્પસની રિટનો દાવો કરવામાં આવી રહ્યો છે તે તમામ અરજીઓ અપીલીય બાજુના નિયમોના પ્રકરણ ૨૮ હેઠળ અને અપીલીય બાજુનો ફોજદારી વ્યવસાય લેતી વિભાગીય અદાલત સમક્ષ રજૂ થવી જોઈએ.

૬૬. આ આપણને વધુ સારા અભિગમ તરીકે શા માટે અપીલ કરે છે તે આપણે આકસ્મિક રીતે ઉમેરી શકીએ છીએ.ઐતિહાસિક રીતે જ્યાં સુધી આ દેશની વાત છે, ત્યારથી જ હેબિયસ કોર્પસ હેઠળ રિટ માટેની જોગવાઈઓ પ્રોસિજર કોડમાં સામેલ કરવામાં આવી છે, તે ફોજદારી વ્યવસાય લેતી ડિવિઝન બેન્ચ છે જેણે હંમેશા આ બાબતો સાથે વ્યવહાર કર્યો છે.અમે હાલમાં અટકાયતની રિટ પર વિચાર કરી રહ્યા છીએ જ્યાં અટકાયતના આદેશના અમલીકરણ માટેની પ્રક્રિયા મોટે ભાગે ક્રિમિનલ પી. સી. દ્વારા નિર્ધારિત પ્રક્રિયાઓ છે. જો કોઈ વ્યક્તિ કે જેની સામે અટકાયતનો આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે તે ઉપલબ્ધ નથી, તો અટકાયત કાયદાઓ જામી અને મિલકતના વેચાણના હેતુ માટે મેજિસ્ટ્રેટનો સંપર્ક કરવાની જોગવાઈ કરે છે જે ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની પ્રક્રિયાઓ છે.સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે હેબિયસ કોર્પસ માટેની અરજીઓ હેઠળ પણ વચગાળાના જામીન શક્ય હતા અને યોગ્ય કેસોમાં જામીન મંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા.તે સંપૂર્ણપણે અલગ છે કે સુધારેલા કાયદાઓ હવે જામીન આપવા અથવા મેળવવાનો અધિકાર છીનવી લે છે.નિવારક અટકાયતના અમલીકરણ માટેની પ્રક્રિયા અનિવાર્યપણે ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવેલી પ્રક્રિયા હોવાનું જણાય છે.વધુમાં અમે સૂચવી શકીએ છીએ કે હાલમાં નિવારક અટકાયત સાથે સંકળાયેલા બે કાયદાઓ અને જે હેઠળ અમને અરજીઓ મળી રહી છે તે કાં તો આંતરિક સુરક્ષા

જાળવણી અધિનિયમ અથવા વિદેશી વિનિમય સંરક્ષણ અને દાણચોરી પ્રવૃત્તિઓ નિવારણ અધિનિયમ ૧૯૭૪ છે.આ બંને કાયદા નિઃશંકપણે નિવારક અટકાયત સાથે સંબંધિત છે પરંતુ જો બંને કાયદાઓની સામગ્રી જોવામાં આવે તો એવું જણાય છે કે તે મોટે ભાગે કોઈ કૃત્યને રોકવા માટે છે જે જો કરવામાં આવે તો તે આ દેશના કેટલાક કાયદા હેઠળ ફોજદારી ગુનાઓ હશે.જ્યારે આપણે કહીએ છીએ કે તેઓ મોટે ભાગે એવા કાર્યનો ઉલ્લેખ કરે છે જે કરવામાં આવે તો ગુનો બની શકે છે, ત્યારે આપણે નક્કી કરી રહ્યા નથી કે વિવાદની સામગ્રી ખરેખર નાગરિક છે કે ગુનાહિત છે.

૬૭. અરજદારો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી ભાભા દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી મુખ્ય ચિંતા એ હતી કે જ્યાં સુધી તે નક્કી કરવામાં ન આવે કે નિવારક અટકાયત કાયદા હેઠળની બાબત દીવાની છે કે ફોજદારી છે, તે પક્ષકારોના અપીલના અધિકારને અસર કરશે.૨૨મી ફેબ્રુઆરી, ૧૯૭૩ના રોજ અમલમાં આવેલી કલમ ૧૩૩ના તાજેતરના સુધારા સુધી, કલમ ૧૩૩ (૧) (સી) અથવા ૧૩૪ (૧) (સી) ની જોગવાઈઓ તેમની ભાષામાં સમાન હતી.અમે આ કલમોનો ઉલ્લેખ માત્ર એટલા માટે કરી રહ્યા છીએ કારણ કે જ્યારે નિવારક અટકાયત માટેની અરજીઓ પર વિચાર કરવામાં આવી રહ્યો હોય ત્યારે કલમ ૧૩૩ની પેટા-કલમ (૧) ની કલમ (એ) કે (બી) કે કલમ ૧૩૪ની પેટા-કલમ (૧) ની કલમ (એ) કે (બી) આકર્ષિત થશે નહીં.આ બંને કલમોમાં તે ખંડની ભાષા કહે છે કે જો ઉચ્ચ અદાલત પ્રમાણિત કરે કે આ કેસ સર્વોચ્ચ અદાલતમાં અપીલ કરવા માટે યોગ્ય છે તો અપીલ સર્વોચ્ચ અદાલતમાં થશે.જો કે, અનુચ્છેદ ૧૩૩માં હવે સુધારો કરવામાં આવ્યો છે અને વ્યક્તિને ઉચ્ચ ન્યાયાલયની દીવાની કાર્યવાહીમાં કોઈપણ ચુકાદા, હુકમનામા અથવા અંતિમ આદેશ સામે અપીલ કરવાનો અધિકાર મળે છે, જો ઉચ્ચ ન્યાયાલય પ્રમાણિત કરે કે આ કેસમાં સામાન્ય મહત્વના અનુચ્છેદ નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે અને ઉચ્ચ ન્યાયાલયના અભિપ્રાયમાં ઉપરોક્ત પ્રશ્નનો નિર્ણય ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા લેવાની જરૂર છે.પ્રતિવાદીઓ વતી અમને કેટલીક દલીલો સંબોધવામાં આવી હતી કે અનુચ્છેદ ૧૩૩ (૧) (એ) અને (બી) ની હાલની જોગવાઈની

સરખામણીમાં અનુચ્છેદ ૧૩૪ (૧) (સી) ની જોગવાઈઓ વધુ ઉદાર છે.જો આપણે કાર્યવાહીને ફોજદારી કાર્યવાહી કહીએ, તો અરજદારોને અપીલ કરવાનો વધુ સારો અધિકાર છે, જો આ બાબતને દીવાની કહેવામાં આવે તો.

૬૮. જો કે, અમે નિર્દેશ કરીશું કે કોઈ ચોક્કસ બાબતને દીવાની અથવા ફોજદારી તરીકે ચિહ્નિત કરવી અને તેને સુનાવણી અને નિકાલના હેતુ માટે ચોક્કસ બેન્ચ સમક્ષ મૂકવી એ માત્ર પ્રક્રિયાની બાબત છે અને તે અપીલના મૂળ અધિકારને નક્કી કરશે નહીં અથવા અસર કરશે નહીં.આપણી સમક્ષ કેટલાક ચુકાદાઓ ટાંકવામાં આવ્યા હતા, જેમાંથી કેટલાકનો પહેલેથી જ ઉપર ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, જ્યાં આ બાબતને ફોજદારી અરજી તરીકે ચિહ્નિત કરવા છતાં એવી દલીલો કરવામાં આવી હતી કે વિવાદ અનિવાર્યપણે નાગરિક સ્વરૂપનો હતો અને તેથી કાં તો ખર્ચ આપવામાં આવે અથવા ચોક્કસ પ્રકારની રજા આપવામાં આવે.આ અરજીઓમાં પણ અને આવી અન્ય અરજીઓમાં પણ જ્યારે અપીલનો પ્રશ્ન ઊભો થાય છે, ત્યારે પક્ષકારો માટે વિવાદની વાસ્તવિક પ્રકૃતિ વિશે બેન્ચને સંતોષવા અને રજા મેળવવા માટે હંમેશા ખુલ્લું રહેશે.

૬૯. જો કે, આ દેશમાં ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા હેબિયસ કોર્પસ અધિકારક્ષેત્રની ક્વાયતના ઇતિહાસને જોતા આપણે વિચારીએ છીએ કે અપીલ બાજુના ફોજદારી વ્યવસાયને લેતી ડિવિઝન કોર્ટ સમક્ષ આવી અરજીઓ દાખલ કરવાની જરૂર હોય તેવો નિયમ ઐતિહાસિક પૃષ્ઠભૂમિ સાથે સુસંગત છે તેમજ ઐતિહાસિક પૃષ્ઠભૂમિ સાથે તેમજ નિવારક કાયદાના અમલીકરણ સાથે સંકળાયેલી પ્રક્રિયાઓની પ્રકૃતિ સાથે પણ સુસંગત છે.આ વધારાના કારણોસર અમે માનીએ છીએ કે અપીલીય પક્ષનો ફોજદારી વ્યવસાય લેતી ડિવિઝન કોર્ટ સમક્ષ આ અરજીઓ રજૂ કરવાની હાલની રીત ચાલુ રહે તે યોગ્ય અને તમામ ગેરકાયદેસર રહેશે નહીં.

“જપ. અમે એ. આઈ. આર. ૧૯૪૯ ઓલ ૫૧૩ માં નોંધાયેલા બાસુદેવ વિ. રેક્સના કેસમાં અલ્લાબાદ હાઈકોર્ટના કુલ બેન્ચના નિર્ણય તરફ પણ વહીવટી બાજુએ

ઉચ્ચ ન્યાયાલયનું ધ્યાન આકર્ષિત કરી શકીએ છીએ.અમે તેમના લોર્ડશિપ જસ્ટિસ વાંચૂના અવલોકનો ટાંકીએ છીએ:

“૧૧. અરજદાર વતી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે જો નિર્ણય તેની તરફેણમાં હોય, તો તે ખર્ચનો હકદાર છે.દલીલ એ છે કે હેબિયસ કોર્પસ કાર્યક્રમો બે શ્રેણીઓ હેઠળ આવે છે.જો તેઓ જે બાબત સાથે સંબંધિત છે તે દીવાની છે, તો તે દીવાની કાર્યવાહી છે, જ્યારે જો તેઓ જે બાબત સાથે સંબંધિત છે તે ગુના અથવા ગુનાની સંભવિત પરવાનગી સાથે જોડાયેલ છે, તો તે ફોજદારી કાર્યવાહી છે.વધુમાં એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે, આ કિસ્સામાં, કાળાબજારની બાબતને ગુનાના કૃત્ય સાથે અથવા ગુનાના સંભવિત કૃત્ય સાથે જોડવામાં આવી નથી અને, જેમ કે, આ દીવાની કાર્યવાહી છે જેમાં સામાન્ય રીતે, કલમ ૩૫, દીવાની પી. સી. ને ધ્યાનમાં રાખીને ખર્ચ આપવામાં આવવો જોઈએ. આ દલીલ પ્રાંતીય સરકાર વતી આ આધાર પર કરવામાં આવે છે કે કલમ ૪૯૧, ફોજદારી પી. સી. હેઠળની કાર્યવાહી ફોજદારી કાર્યવાહી છે અને તે કલમમાં ખર્ચની કોઈ જોગવાઈ કરવામાં આવી નથી, તેથી આવી કાર્યવાહીમાં કોઈ પણ પક્ષને કોઈ ખર્ચ આપવાનો કોઈ પ્રશ્ન હોઈ શકે નહીં.

૧૨. નાગરિક અને ફોજદારી હેબિયસ કોર્પસ અરજી વચ્ચેનો તફાવત ઇંગ્લેન્ડના અમુક અધિકારીઓના આધારે કરવામાં આવ્યો છે.વર્તમાન હેતુઓ માટે તેમાંથી માત્ર એકનો ઉલ્લેખ કરવો પૂરતો છે, એટલે કે, એકપક્ષીય, અમંદ ઇ. વી.ગૃહ સચિવ અને રોયલ નેધરલેન્ડ સરકારના સંરક્ષણ મંત્રી ૧૯૪૩ એ. સી. ૧૪૭.તા.૧૬૦, લોર્ડ રાઈટ નીચે પ્રમાણે અવલોકન કર્યું:

તે કાર્યવાહીની પ્રકૃતિના સંદર્ભમાં તે નક્કી કરવું આવશ્યક છે કે કોઈ ફોજદારી કારણ અથવા બાબતમાં આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે કેમ.તે મૂળ કાયદાની બાબત હતી.હેબિયસ કોર્પસની રિટ ન્યાયની મશીનરી સાથે વ્યવહાર કરે છે, અને અનિવાર્યપણે એક પ્રક્રિયાગત રિટ છે, જેનો ઉદ્દેશ કાનૂની અધિકારને લાગુ કરવાનો છે.હેબિયસ કોર્પસ માટેની અરજી ગુનાહિત કારણ અથવા બાબતમાં હોઈ શકે છે અથવા ન પણ હોઈ શકે.

આ તફાવતને બે ઉદાહરણો દ્વારા સમજાવી શકાય છે.જો કોઈ પિતા હેબિયસ કોર્પસની રિટ માટે અરજી કરે છે અને ઈચ્છે છે કે તેના પુત્ર, જે તેના મામા-મામાની કસ્ટડીમાં છે, તેને મુક્ત કરી શકાય, તો આ બાબત નાગરિક પ્રકૃતિની છે, બીજી તરફ, જો કોઈ વ્યક્તિ, જે કોઈ ગુનાના સંબંધમાં વિદેશમાં પ્રત્યાર્પણના આદેશ હેઠળ છે, જે તેણે ત્યાં કર્યો હોવાનો આરોપ છે, તે હેબિયસ કોર્પસની રિટ માટે અરજી કરે છે, તો આ બાબત દેખીતી રીતે ગુનાહિત છે.ઇંગ્લેન્ડમાં હેબિયસ કોર્પસ રિટ એ પ્રક્રિયાગત પ્રકૃતિની સામાન્ય કાયદાની રિટ હતી.પરંતુ આ વિષય પર ભારતમાં કાયદો, મારા મતે, થોડો અલગ છે.એક સમયે આ દેશમાં એક વિવાદ હતો કે શું ઉચ્ચ અદાલતોને હેબિયસ કોર્પસની સામાન્ય કાયદાકીય રિટ બહાર પાડવાનો અધિકાર છે કે કેમ.મેથેન અને ઓઆરએસ. વી. માં પ્રિવી કાઉન્સિલના તેમના લોર્ડશીપ્સના નિર્ણયથી તે વિવાદ શાંત થયો છે.ત્રિવેન્દ્રમના જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ એ. આઈ. આર. (૨૬) ૧૯૩૯ પી. સી.તેમના લોર્ડશીપ્સ મદ્રાસ હાઈકોર્ટના વિદ્વાન મુખ્ય ન્યાયાધીશના અવલોકનો સાથે સંમત થયા હતા જે આ અસર માટે હતા:

૧૮૬૧નો ઉચ્ચ ન્યાયાલય અધિનિયમ, જો તે સુપ્રીમ કોર્ટના ઉત્તરાધિકારી તરીકે આ અદાલતે મેળવેલી સત્તાઓને છીનવી લેવા માટે યોગ્ય લાગે તો વિધાનસભાને અધિકૃત કરે છે, અને ૧૮૭૫માં અને તેના પછીના વર્ષોમાં કાયદાકીય રીતે પસાર થયેલા કાયદાના કાયદાઓ મારા મનમાં કોઈ શંકા છોડતા નથી કે વિધાનસભાએ ૧૮૯૮ની કલમ ૪૯૧, ક્રિમિનલ પી. સી. દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવેલી બાબતોમાં હેબિયસ કોર્પસની વિશેષાધિકાર રિટ બહાર પાડવાની સત્તા છીનવી લીધી છે.

ભારતમાં, તેથી, વ્યક્તિએ આ આધાર સાથે શરૂઆત કરવી જોઈએ કે હેબિયસ કોર્પસની રિટ જારી કરવાની સત્તા ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ હેઠળ આપવામાં આવે છે.પ્રથમ દૃષ્ટિએ, ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની જોગવાઈઓ ફોજદારી અધિકારક્ષેત્રની અદાલતો માટે છે, સિવાય કે તે સૂચવે કે તે નાગરિક અધિકારક્ષેત્રની અદાલતોને પણ લાગુ પડે છે.”

૪૬. બંધારણની કલમ ૧૪૫ હેઠળ ઘડવામાં આવેલા સુપ્રીમ કોર્ટના નિયમો, ૨૦૧૩ તરફ પણ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે.તેના ત્રીજા પ્રકરણમાં કેસોના વર્ગીકરણની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.પ્રકરણ-૩ ની કલમ ૧૨ આ રીતે વાંચે છે:

“૧૨. લેખિત અરજી -

((i) બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળ બંદીવાસ સિવાયના દીવાની કેસમાં ભાગ ૩ બંધારણમાં અધિકારના ઉલ્લંઘનની અરજીને ભંડોળ (દીવાની) સંબંધિત રિટ પિટિશન તરીકે નોંધવામાં આવશે;

((૨) હેબિયસ કોર્પસ સહિત ફોજદારી બાબતને લગતી બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળની અરજી રિટ પિટિશન (ફોજદારી) તરીકે નોંધવામાં આવશે.

(૩) જાહેર હિતની અરજીને લગતી ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળની અરજી રિટ પિટિશન (પીઆઈએલ) તરીકે નોંધવામાં આવશે.તે નાગરિક અથવા ફોજદારી હોઈ શકે છે;

(૪) બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળ જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્યને લગતા કેસને સ્થાનાંતરિત કરવાની માંગ કરતી અરજી અને તેને રિટ પિટિશન (ત્રિ.) તરીકે નોંધવામાં આવશે.તે નાગરિક અથવા ફોજદારી હોઈ શકે છે; ”

૧૧. અદાલતના રજિસ્ટ્રીને આપેલા નિર્દેશ પછી, ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતે ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલયના નિયમો, ૧૯૯૩માં (૨૩.૦૪.૨૦૨૨ પર) નીચે મુજબ સુધારો કર્યો છે:

“૨. એક જ ન્યાયાધીશ દ્વારા નિકાલ કરવાની બાબતો:-

I. સિવિલ

(૧૦) ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૫ હેઠળ અરજીઓ સિવાય:—

(૧) XXX. XXX. XXX

(૨) જે હેબિયસ કોર્પસ [પ્રિવેન્ટિવ ડિટેન્શન મેટર્સ] ની રિટ જારી કરવા માટે અને

દેશનિકાલના આદેશોના સંદર્ભમાં યોગ્ય નિર્દેશો, આદેશ અથવા રિટ જારી કરવા માટે પણ છે.

(૧૧) [નિવારક અટકાયત કાયદાને લગતી બાબતો જે ૨૩.૦૪.૨૦૨૨ પર કાઢી નાખવામાં આવી છે "

વધુમાં, ગુજરાત હાઈકોર્ટના નિયમો, ૧૯૯૩નો નિયમ ૩૭૮ નીચે મુજબ વાંચે છે:

"૩૭૮. અરજીની રજૂઆત.—

(i) આદેશ માટે વ્યક્તિઓ દ્વારા અથવા તેમના વતી અરજી કાર્યાલયના ફોજદારી વિભાગમાં રજૂ કરવામાં આવશે. અરજીમાં અટકાયતનો આદેશ આપનાર અધિકારી અથવા વ્યક્તિઓના નામ અને હોદ્દાના સંદર્ભમાં અથવા જેની કસ્ટડીમાં અટકાયત કરાયેલ વ્યક્તિ છે તેના અધિકારના સંદર્ભમાં, અટકાયતના સ્થળ અને કયા આધારો પર રાહત માંગવામાં આવી છે તેની સંપૂર્ણ વિગતો આપવામાં આવશે. અરજીને સોગંદનામા દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવશે. અરજદાર અથવા તેના વકીલે અરજી સાથે અદાલતના ઉપયોગ માટે જોડાણ સાથે અરજીની ટાઈપ કરેલી નકલ દાખલ કરવી પડશે.

((૨) જ્યાં કોઈ વચગાળાની રાહત માંગવામાં આવે છે, ત્યાં અરજીની એક નકલ અરજીઓ રજૂ કરતા પહેલા સરકારી વકીલ, ઉચ્ચ ન્યાયાલયને આપવામાં આવશે."

૧૨. આ અદાલતની ખંડપીઠે ૨૦૨૦ની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ No.૫૩૭ માં તેના નિર્ણયમાં સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે

"નિવારક અટકાયતની બાબતને હેબીયસ કોર્પસ તરીકે ગણવી જોઈએ "
(પેરા No.૪૩) જુઓ.

આ નિર્ણયને અક્ષર અને ભાવનાથી અનુસરવો પડશે અને તેથી, નિવારક અટકાયતના આદેશ સામે દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીઓને હેબીયસ કોર્પસની રિટ જારી કરવા માટે દાખલ કરવામાં

આવેલા કેસ તરીકે ગણવામાં આવે તે જરૂરી છે.ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં આ અદાલત દ્વારા ઉપરોક્ત અભિપ્રાયની અભિવ્યક્તિને ધ્યાનમાં રાખીને, નિવારક નિર્ણય સામે રિટ પિટિશન દાખલ કરવા માટેનું નામકરણ ગુજરાત હાઈકોર્ટના નિયમોની જોગવાઈઓ સાથે વાંચેલા આવા નિર્દેશને અનુરૂપ હોવું જોઈએ.

૨૦૨૦ની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ No.૫૩૭ માં ડિવિઝન બેન્ચે આપેલા તર્કને સંપૂર્ણ રીતે સ્વીકારીને, કોર્ટનો અભિપ્રાય છે કે નિવારક અટકાયત સામેની રિટ પિટિશન વિશેષ ફોજદારી અરજીના નામ હેઠળ હોવી જોઈએ, વિશેષ નાગરિક અરજી તરીકે નહીં.

૧૩. પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલતને લાગે છે કે રિટ ઓફ હેબિયસ કોર્પસ અથવા કોઈપણ નિવારક અટકાયતની બાબતને વિશેષ ફોજદારી અરજી તરીકે ગણવામાં આવે છે અને તેને ફોજદારી અધિકારક્ષેત્ર હેઠળ લાગુ કરવામાં આવે છે.

૧૪. આ અદાલતની રજિસ્ટ્રીને નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે કે કોઈપણ નિવારક અટકાયતની બાબતોના મેમોને વિશેષ ફોજદારી અરજી તરીકે સ્વીકારવામાં આવે, વિશેષ નાગરિક અરજી તરીકે નહીં.આથી એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે આ દિશા સંભવિત પ્રકૃતિની છે.વકીલો અને રજિસ્ટ્રી બંનેને થતી અસુવિધા ટાળવા માટે અહીં આપેલા નિર્દેશને ૦૧.૦૫.૨૦૨૪ થી લાગુ કરવામાં આવશે.અગાઉની જે પણ વિશેષ નાગરિક અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી હોય અને રજિસ્ટ્રી વિભાગ અથવા અદાલતમાં બાકી હોય તેને ખતેલ પહોંચાડી શકાશે નહીં.રજિસ્ટ્રીને તે મુજબ આ નિર્દેશનો અમલ કરવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે.

૧૫. તે મુજબ નિયમને સંપૂર્ણ બનાવવામાં આવે છે.સીધી સેવાની મંજૂરી છે.

સહી/ – (ન્યાયમૂર્તી-એ. વાય. કોગ્જે)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.